

Õiguskantsler

Teie 13.02.2013 nr

Õiguskantsler 22.02.2013 nr 6-1/130251/1300882

Vastus avaldusele Riigilõivu tasumine

Pöördusite minu poole ja küsisite, kas riigilõivuseaduse § 57 lg 4 on kooskõlas võrdse kohtlemise põhimõttega (kas riigilõivu suuruse sõltuvus avalduse esitamise viisist ehk paber kandjal või elektrooniliselt on õiguspärane).¹

Tutvusin Teie avaldusega ning pean vajalikuks kohe alguses selgitada, et antud normile hinnangut andes tuleb silmas pidada ka tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 139 lõiget 2¹, mis sätestab: „(2¹) Kui riigilõivuseaduse kohaselt on avalduse või kaebuse esitamisel elektrooniliselt veebilehe www.e-toimik.ee kaudu e-toimiku menetlemise infosüsteemi (edaspidi *veebilehe www.e-toimik.ee kaudu*) sätestatud riigilõivu täismäärast madalam riigilõivumäär ning **menetlusosalisel ei ole mõjuval põhjusel võimalik avaldust või kaebust elektrooniliselt nimetatud veebilehe kaudu esitada, võimaldab kohus põhjustatud taotluse alusel menetlustoimingu tegemist madalama riigilõivumääraga.**“ (*allakirjutanu lisatud rõhutused*)

Väljatoodud sättega sooviski Riigikogu lahendada olukordi, mil kohtusse pöördujal ei ole võimalik elektroonilise e-toimiku vahendusel kohtu poole pöörduda. Teisisõnu on selle sätte eesmärgiks kohtusse juurdepääsu kindlustamisel võrdse kohtlemise tagamine. See aga, kas kohtud peavad ka kinnipidamiskohtades kehtivat arvutite ja e-toimikule juurdepääsu piirangut TsMS § 139 lg 2¹ kohaldamiseks sobivaks või hoopis olemuslikult üheks kinnipidamisega kaasnevaks ja kinnipeetaval taluda tulevaks olukorraks, näitab kohtupraktika.

Selgitan, et paber kandjal või e-toimiku vahendusel avalduse esitamisel nõutava riigilõivu erinev suurus on tingitud kulupõhisest kaalutlusest. Kui e-toimiku kaudu avalduse esitamisel täidavad menetlusosalised ära kohtute infosüsteemi andmestiku ning süsteem saab teha mitmeid automaatkontrolle (nt allkiri ja riigilõivu tasumine), väheneb selle tulemusena kohtute töökoormus.

¹ Riigilõivuseaduse § 57 lg 4: Avalduse või kaebuse esitamisel hagita menetluse korras läbivaadatavas asjas, samuti enne hagi esitamist esitatud kohtualluvuse kindlaksmääramise avalduse esitamisel tasutakse riigilõivu 50 eurot. Kui nimetatud avaldus esitatakse elektrooniliselt veebilehe www.e-toimik.ee kaudu, tasutakse riigilõivu 25 eurot.

Paberkandjal avalduse esitamisel kaasneb sellega ühtlasi ka teatud halduskulu kohtutele, kellele tuleb see endal sisestada e-toimikusse. Seetõttu on ka riigilõivu määr kõrgem.

Eeltoodud kaalutlustel leian, et RLS § 57 lg 4 on koostoimes TsMS § 139 lõikega 2¹ võrdse kohtlemise põhimõttega kooskõlas.

Lugupidamisega

Nele Parrest
Õiguskantsleri asetäitja-nõunik
õiguskantsleri volitusel

Koopia: Justiitsministeerium (info@just.ee)